

דעות אחרונות

deot@yedit.co.il

עמנואל נבון
הפלונטר האיטלקי

אזהרה לאירופה

מהתוצאות הסופיות של הבחירות באיטליה עולה כי הרכבת קואליציה תהיה קשה עד בלתי אפשרית, ושאינן להוציא מכלל אפשרות בחירות חוזרות. התנועה האנטי-ממסדית "חמשת הכוכבים" הגיעה למקום הראשון עם שלישי מהקולות, אך שום מפלגה (ואף ברית בין-מפלגתית) לא קיבלה את ה-40% הדרושים בחוק (במספר קולות) כדי להרכיב את ממשלה. יותר ממחצית הקולות הלכו למפלגות פופוליסטיות ואנטי-ממסדיות. בבחירות הללו האיטלקים מחו על האבטלה, על השחיתות, על ההגירה הבלתי-חוקית ועל המשמעת התקציבית של גוש היורו.

תוצאות הבחירות לא ישתקפו באופן מדויק בחלוקת המושבים בשני בתי הפרלמנט (הקאמרה והסנאט) משתי סיבות: שיטת הבחירות משלבת בין בחירות יחסיות לבין בחירות רוב; המפלגות (למעט חמשת הכוכבים והשמאל הקיצוני) כרתו בריתות לפני הבחירות. חלוקת המושבים בפרלמנט, אם כן, היא: 42% לברית הימין, 36% לחמשת הכוכבים, 19% לברית השמאל ו-2% לשמאל הרדיקלי, כך שאין לאף אחד רוב כדי להקים ממשלה. ברית השמאל שוללת (נכון לעכשיו) ממשלת אחדות עם ברית הימין; חמשת הכוכבים הצהירה לפני הבחירות שלא תחבור לקואליציה אלא רק תקים ממשלה לבר; וראש ברית הימין (מנהיג הליגה הצפונית מתאו סלביני) מסרב בינתיים להקים קואליציה עם חמשת הכוכבים.

ניתן למנוע בחירות חוזרות רק אם ראשי המפלגות יתפשו ויבחרו באחת משתי אופציות: הראשונה היא שראש ברית הימין סלביני יצליח לשכנע מספר נבחרים מחמשת הכוכבים ומברית השמאל לנטוש את מפלגותיהם ולהצטרף לקואליציה וממורת הטבות. במקרה זה, סלביני יהיה ראש ממשלה. השנייה היא שמפלגתו של סלביני תפרוש מברית הימין ותקים ברית חדשה עם חמשת הכוכבים. במקרה כזה, ראש הממשלה יהיה מנהיג תנועת חמשת הכוכבים, לואיג'י די מאיו. אין לפסול את האפשרות הזאת, והיא מראיגה עבור עתיד האיחוד האירופי, כלכלת איטליה והיחסים עם ישראל.

די מאיו, מועמד חמשת הכוכבים לראשות הממשלה, הוא צעיר בן 31 שלא ניהל בחייו יותר מאתר אינטרנט. התנועה רוצה להקים דמוקרטיה ישירה באינטרנט, ולפרוש הן מגוש היורו והן מברית נאט"ו. כמו הליגה הצפונית של סלביני, היא אנטי-אירופית ופרורוסית. ממשלה של שתי המפלגות עלול לגרום לפרישת איטליה מהאיחוד האירופי.

ממשלה כזו גם תחמיר את מצבה הכלכלי של איטליה, משום שתנקוט מדיניות פסקלית בלתי אחראית. החוב הציבורי של איטליה מהווה 130% מהתוצר הלאומי, הצמיחה יחסית נמוכה (1.7%), האבטלה גבוהה (10% מכלל האוכלוסייה, וכשליש בקרב הצעירים) והבנקים מחזיקים בכמויות גדולות של הלוואות לא רווחיות. הרבר האחרון שכלכלת איטליה וקוקה לו הוא ממשלה פופוליסטית.

ממשלת די מאיו/סלביני גם תהיה בעייתית מבחינת ישראל. מייסד חמשת הכוכבים, הקומיקאי בפה גרילו, טוען בין השאר שחמאס הוא תנועה פוליטית לגיטימית ושהעולם מנוהל על ידי קבוצה קטנה וסודית של בנקאים. במהלך "צוק איתן", בקיץ 2014, טען היועץ המדיני של התנועה (מנצ'ו די סטפנו) שישראל מבצעת רצח עם בעזה ואף קרא להחזיר את שגריר איטליה בישראל. ייתכן שתנועת חמשת הכוכבים תהיה קורבן של הצלחתה, ושהתמיכה בה תרד לאחר שתאכזב את בוחריה כעבור כמה שנים בשלטון (כפי שהתאכזבו מראש עיריית רומא, שנבחרה מטעם התנועה). אבל עד אז ממשלת די מאיו/סלביני עלולה לגרום נזקים רבים לאיטליה. ■

ד"ר עמנואל נבון, עמית במכון וידעל ללימודים אסטרטגיים (JISS), מרצה ליחידת הלימודים באוניברסיטת תל אביב ובמרכז הבינתחומי הרצליה